

Dohodki naših železnic

Te dni so bili oklenjeni računi definitivnih čistih transportnih dohodkov državnih železnic. Višek proti proračunskim dohodkom znaša 143,8 milj. dinarjev. Ta številka predstavlja višek pričakovanja in največji finančni uspeh jugoslovanskih državnih železnic sploh v zadnjih osemih letih. Da

pokažemo sliko čistih prometnih prihodov v zadnjih petih letih, ki so najzanimivejša za prelom gospodarske krize v naši državi, navajamo v naslednjem pregledu teh dohodkov.

Prometni čisti dohodki v milj. din:

Proračunsko leto	1932-33	1933-34	1934-35	1935-36	1936-37
Potniški promet:	536,5	517,7	492,2	481,6	550,0
Priljučni promet:	19,7	18,4	15,8	15,7	15,8
Blagovni: a) notranji	1.102,2	1.120,0	1.097,8	1.140,5	1.235,3
b) zamejski	220,6	252,7	275,2	296,9	259,7
Skupaj:	1.879,0	1.908,8	1.881,0	1.934,7	2.060,8
Proračunski iznos:	2.319,8	2.108,5	1.840,0	1.840,0	1.917,0
Splicit:	—	—	41,0	94,7	143,8
Deficit:	440,8	199,7	—	—	—

Naoproči prejšnjemu letu so se dvignili prometni dohodki za 126,2 milj. dinarjev in nasproti proračunskemu letu 1934-35 za 179,8 milj. dinarjev.

Te številke jasno govorijo, da so se gospodarske razmere v naši državi v splošnem zelo izboljšale in da je to izboljšanje v neposredni zvezi z zdravim gospodarsko politiko kraljeve vlade g. dr. Milana Stojadinovića. Trditev, da so se splošne gospodarske razmere v Evropi popravile in da imajo te razmere vpliv tudi na izboljšanje pri nas, ne drže, kajti po tej logiki bi se morale popraviti gospodarske razmere brez izjeme povsod, kar pa ni dejstvo. V istem času ko se gospodarsko življenje v večini evropskih držav dviga, pa gre javno gospodarstvo v Franciji navzdol, čeprav je Francija ena najbogatijih držav na svetu, kar dokazuje, da je gospodarski napredek v sleherni državi konec koncev

vendarle odvisen od gospodarske politike vlade.

Ogromen suficit naših železnic vzbuja opravljene nade, da se bo sedaj ta suficit uporabil v prvi vrsti za dotacije posameznim ravateljstvom, katerih proge so največje doprinesle in pa katerih osebje se je največ žrtvovalo za koristi uprave. V mislih imamo namreč najpotrebnejše izboljšanje materialnega stanja prog ter razbremenitve preobremenjenega osebja z nastavitvijo novih moči kakor tudi z izboljšanjem gnetnega stanja železničarjev sploh, ki so bili v vseh državah že od nekdaj in so še danes, zaradi svojega težjega poklica kakor ga imajo ostali državni uradniki, boljše plačani in upoštevani. Pri vsem tem bi se pa moralo tudi upoštevati načelo pravičnosti, tako da oni, ki več žrtvuje in ki je bolj obremenjen, dobi za svoje večje žrtve in težje delo večje priznanje. ng.

Ustanovitev konzorcija za financiranje javnih in državnih nabav

Belgrajski gospodarski in finančni krogi razpravljajo o predlogu za ustanovitev konzorcija, ki bo financiral javna dela v državi kakor tudi državne in samoupravne nabave na kredit.

Ta konzorcij bi bil ustanovljen v obliki delniške družbe, ki bi imela delniški kapital 250 milj. dinarjev. Pri ustanovitvi tega konzorcija ne bi sodelovale le banke, ampak tudi večje število industrij, ki so bile vedno veliki državni dobavitelji. Računajo, da bi konzorcij mogel razpolagati z blizu dveh milijard likvidnih sredstev.

Konzorcij ne bi delal neposredno z državnimi in samoupravnimi ustanovami, ampak bi financiral dobavitelje, ki bi svoje terjatve od države in samouprav prenesli na ta konzorcij.

Kot poroča »Jugoslovanski kurir« razpravlja o ustanovitvi tega konzorcija ožji krog zagrebških in belgrajskih gospodarstvenikov in finančnikov.

Seveda ne bo smel ta konzorcij, če do njegove realizacije pride, ostati omejen le na Belgrad in Zagreb, ampak bo moral biti odprt tudi slovenskim podjetjem, saj je tudi slovensko gospodarstvo zainteresirano pri državnih nabavah in javnih delih.

Veliki nakupi pšenice po Prizadu

Na našem žitnem trgu je nastal zadnje dni velik preokret. Dasi je Prizad pred dnevi zvišal ceno na 190 din za 100 kg, vendar ponudba pšenice ni bila posebno živa. Vzrok temu je bil za enkrat še slab dovoz na trg zaradi tega, ker so producenti zaposleni še z drugimi kmetijskimi deli, in pa, ker je bila tendenca za ceno, zlasti na inozemskih trgih, zelo čvrsta in so producenti s prodajo čakali.

Medtem pa je tendenca na inozemskih trgih popustila na čvrstosti in je postala elastična. Tedaj pa je Prizad pričel dobivati ponudbe za blago v veliki množini in je predvčerajšnjim kupil 500 vagonov nove pšenice.

Smatrajo, da je vzrok tega nenadnega prekreta na žitnem tržišču iskati v bojazni prodajalcev, da bi Prizad znižal ceno. Znižanje cen bi pa seveda moglo priti poštove le tedaj, če bi elastična tendenca na zunanjih trgih dalj časa trajala.

Leta živahnost kakor na trgu pšenice je te dni zavladala tudi na trgu kornice. Prizad je predvčerajšnjim kupil 400 vagonov kornice, kar se je do sedaj le redko dogodilo. Plačuje jo po 100 din za 100 kg, pariteta vlačice, tako da cena sama privlači producenta, a tudi trgovci nudijo velike množine, ker hočejo izprazniti skladišča in napraviti prostor za novo pšenico.

Vprašanje ljubljanskega kolodvora. O tem vprašanju, ki zanima celokupno ljubljansko trgovstvo, zlasti gospodarske kroge, bo predaval v veliki dvorani Trgovskega doma v ponedeljek, dne 26. t. m. ob 20.15 ing. Stanko Dimnik. Vabljeni so vsi, ki se za stvar zanimajo. Predavanje bodo pojasnjevali povečani načrti. — Združenje trgovcev.

Kulturni obzornik

Valvazorjevo berilo

Pred časom je Akademski založba v Ljubljani izdala Valvazorjevo berilo, kakor ga je iz znamenite »Slave vojvodine Kranjske« izbral in prevedel dr. Mirko Rupnik. Skoro 250 let je minilo, odkar je Valvazor napisal svoje enciklopedsko delo ter je častljiva knjiga danes v prvi vrsti dragocen dokument svojega časa in razmer. Zato ni več v svoji celoti v vsem zanimiva. Pa je dr. Rupnik izbral iz te knjige tekst — kakor sam pravi — na ta način, da je pazil na avtorja in prav tako na čitatelja. »Zato so sprejeli predvsem odstavki, značilni za Valvazorja, in tisti, ki utegnejo zanimati sodobnika, poglavlja, ki se s ljubljeno v našo preteklost.« Seveda je takšen izbor zmerom subjektiven, pa moramo priznati, da je imel prevajalec pri tem srečno roko tako po svoji zamisli kakor po izvedbi. Opustil je ves tisti tekst, ki z ozirom na zastavljene vidike ne prihaja v poštev. Kjer je kaj izpuščenega, je v knjigi zaznamovano. Dr. Rupnik je oskrbel tekst s primernimi opombami, ki so na kraju dodane. Prav tako pa so po prvi izdaji »Slave vojvodine Kranjske« posnete številne podobe. Iz Valvazorjeve knjige so vzete tudi vinjete, dočim so začetne črke vizirne. Prevod je izvršen v dobri in lepi slovenščini, knjiga pa je odlično opremljena ter ima vse tiste oblikovne odlike, ki označujejo izdaje Akademski založbe.

Valvazorjevo berilo odkriva precejšen del slovenske preteklosti, tako v topografskem kakor etnografskem pogledu. Zato je prav, da je »Slave vojvodine Kranjske« prevedena v slovenščino in tako postala dostopna čim širšim slojem. Z velikim pridom bo služila zlasti kot šolsko čtivo ter bo tako večala zanimanje za preteklost naroda in zemlje. Poleg lepih opisov zunanjih reči, prirod-

nih pojavov in posebnosti, odkriva tudi višino in ustroj nekdanje civilizacije, ljudskega življenja ter gospodarskih razmer. Valvazor vpleta med opise zanimive zgodbe in dogodke in prav poučno je njegovo prizadevanje, s katerim je podiral krive nazore in mišljenja, ki so jih med najširše plasti zanesli alkimisti. Živahnost in plastičnost so očitni narodni običaji ter prikazana vsa prazna vera nekdanjih časov. Iz te knjige izvemo o nekdanjih začetkih industrij, o trgovskih zvezah, izvedemo, kako je ljudstvo živelo in spremljalo dogodek svojega življenja.

Iz obširne »Slave vojvodine Kranjske« je v Valvazorjevem berilu prevedena in izbrana druga, tretja, četrta in šesta knjiga. V drugi knjigi so predvsem zbrani topografski opisi in podatki o nekdanji Kranjski, to se pravi, opisi prirode, njenih ravlin in gor, gozdov, potokov in jezer, ki označujejo našo Gorenjsko. Prav tako je iz onih poglavij, ki se nanašajo na Dolenjsko, izbral dr. Rupnik poglavja, ki govorijo o vinogradih in vodah Dolenjske. Nadalje je primerno izbran topografski tekst o Notranjski in Istri. V tretji knjigi, ki govori o rasilinah, rudnikih in rudnikih, o živalih itd. imamo opise znamenitih rudnikov v Železnikih, v Kropi, na Javorniku itd. Četrta knjiga pripoveduje o naravnih redkosti dežele Kranjske, kakršne so kraške jame in presihajoča jezera s svojo favno. Zelo obširno je opisano Cerkniško jezero s takratnimi razlagami njegovih posebnosti. Šesta knjiga pa je predvsem posvečena etnografiji ter je zelo zanimivo poglavje o kranjsko-slovenskem jeziku, kakor poroča o njem Valvazor. Obširno pripoveduje o navedenih in šegah na Kranjskem ter nas s tem seznaja z raznovrstnimi narodnimi običaji in vražami. Omenja tudi Hrvate, Uroke, Kočevce itd.

Izdaja Valvazorjevega berila je zamišljena v dveh zvezkih. Napovedani drugi zvezek bo obsegal prav tako izbor iz »Slave vojvodine Kranjske«, poleg tega še odlomke iz drugih Valvazorjevih del. Urednik pa bo v primernem uvodu opisal tudi

Novi izvršilni zakon

Članek pod gornjim naslovom, ki ste ga priobčili v »Slovenec« preteklo nedeljo, je vzbudil med orožništvom veliko hvaloslovo pisu, ker je v drugi polovici članka našel zelo aktualno vprašanje, ki žuli naše orožništvo, ki se spominja tistih srečnih časov, ko je mogel orožnik po krajši dobi svoje težke in odgovorne službe odložiti puško in uniformo ter je dobil takoj dostop v razne civilne službe. Simpatični komentarji o tem članku, ki gredo med orožništvo, se popolnoma krijejo s stališčem, ki ga zavzema nedeljski člankar, in dodajajo še druge upravičene razloge za reformo orožniške službe.

Če želi orožništvo krajšo službeno dobo in nato prednost za vstop v druge državne službe, se po pravici sklicuje na napornost svoje službe, kakršna ne bremeni nobene druge vrste državnih uslužbenec. Od začetka do konca svoje službe je orožnik izpostavljen precejšnjim telesnim naporom. Saj nima nikdar miru ne počitka, vedno mora biti v pripravljenosti, tudi izven službenega časa. Ob nedeljah in praznikih, ko si vsi drugi ljudje lahko privoščijo poštenega odhoda, ima orožnik še najmanj odmor. Prav ob takih dneh mora biti najbolj čuječ, ko se civilno prebivalstvo lahko zabava, marsikje tudi napije in, če treba, se stepe ali kakorkoli moti javni red. Ali pa pomislimo na orožniško nočno službo! Ko mi svobodni državljani uživamo pod varno streho svoj počitek, mora orožnik brez ozira na temo in pozno uro bloditi po vaseh, brezpotnih gozdovih, po poljih in strnih hribih. In pri vsem tem ga ne sme ustaviti niti vročina niti mraz, ne snežni zameti, ne dež, ne blato, ne poplave. S svojih službenih potov se orožnik vrača vedno utrujen in zaspan, često poten in blaten. Vsi ti napori pa so posvečeni zgolj obtemu blagu, namreč skrbi za javni mir in varnost. Končno pomislimo še na eno neprijetnost orožniške službe. Nava-

den državljan gleda v orožniku le brezsrčnega sitneža, zlasti ga gledamo sovražno, kadar prestopimo meje državljanske svobode, t. j. kadar kršimo paragraf. Nič pa ne pomislimo, kako je orožniku samemu neprijeten ta posel, da mora preganjati delinkventa, naj bo ta kakršne koli vrste — ali tat, ki ga je treba tirati v zapor, ali vedno »nedolžni cigan«, ali pijan fant, ki je koga okoli in grozi isto tudi orožniku, ali končno kakš »boljša« oseba, pri kateri mora na višje povelje delati kako preiskavo.

Če upoštevamo te okoliščine orožniške službe, bo pač treba priznati, da po desetih ali petnajstih letih takega dela orožnik že zasluži prestop v kako civilno drž. službo. Izkušnje, ki jih imamo od starih upokojenih orožnikov po civilnih službah, dajejo temu stanu najboljše priporočilo za to. Če se torej »Slovenec« zavzema za skrajšanje orožniške službe in za prvenstveni prestop v druge resore drž. uprave, kar je člankar v nedeljskem »Slovenecu« zelo dobro utemeljil, potem najpravi orožništvo samemu zares najprijetnejšo uslugo, za katero vam bo ta važni stan le hvaležen. S. A. Z.

Radio — drugi programi:

Četrtek, 22. julija: Belgrad-Zagreb: 19.30 Orkestralni koncert — 21. Planino — 21.30 Narodne pesmi — Dunaj: 19.35 Vojaška godba — 20.40 Pesni in ples. — 21.35 Zabavni koncert — Budimpešta: 19.35 Salonski orkester — 21. Ciganska glasba — 22.05 Puccinijeva opera »La Boheme« — Trst-Milan: 21. Igra — 22.20 Orkestralni koncert — Rim-Bar: 21. Gledališki večer — Praga: 19.30 Solistični koncert — 21. Simfonični koncert avstrijske glasbe — Pariz: 20.10 Lahnka in plesna glasba — 22. Brahmsov koncert — Berlin: 20.10 Plesna glasba — Königsberg: 20.10 Vesela sodobna glasba — Bratislava: 20.10 Rudarska godba — Lipsko: 19.30 Vojaška godba — Köln: 20.10 Orkestralni koncert — 21.30 Plesna glasba — Frankfurt: 21.35 Ženski zbori — Monako: 19. Operne melodije — 21.30 Violina — Bernolmster: 21.15 Haydn-Mozart — Joh. Strauss — Strassbourg: 21. Orgle.

Reorganizacija ministrstva trgovine in industrije. Ministrstvo trgovine in industrije pripravlja uredbu o reorganizaciji ministrstva. Uredba predvideva ukinitve sedanjega splošnega oddelka in ureditev dveh novih oddelkov, oddelka za notranjo in oddelka za zunanjo trgovino.

Pred uvedbo mestnih taks na prometna sredstva? Kakor poroča »Jugoslovanski kurir«, je v ministrstvu za gradbe že gotov načrt uredbe o pobiranju taks na prometna sredstva v vseh mestih. Ker bodo obdavčena prometna sredstva, tudi na podlagi uredbe o izrednem cestnem doprinosu, o kateri smo že poročali, obstoja torej možnost, da bodo privatna prometna sredstva že tekom tekočega leta obremenjena z dvema novima davščinama.

Pritožbe proti odločitvam finančnih direktij. Na vprašanje, katera finančna oblast je pristojna za oceno pravičnosti pritožbe proti odločitvam finančnih direktij za trošarinske prestopke, je izdal davčni oddelek finančnega ministrstva pojasnilo, da se ima pristojnost oblasti za reševanje o teh pritožbah vedno oceniti po specialnem zakonu o državnih trošarinah in ne po zakonu o splošnem potopku. Zato so finančne direktije dolžne, da vsako trošarinsko pritožbo ne glede na to, ali je bila pravočasno vložena ali ne, dostavijo davčnemu oddelku finančnega ministrstva, ki bo pritožbo obravnaval ter izdal svojo odločitev.

Zavarovalni svet. Na podlagi pooblastila iz uredbe o nadzorstvu nad zavarovalnimi podjetji od 25. februarja t. l. je minister za trgovino in industrijo izdal pravilnik o zavarovalnem svetu. Mandat članov zavarovalnega sveta in njihovih namestnikov traja tri leta od dneva imenovanja.

Borza

Dne 21. julija 1937.

Denar

Angleški funt je ostal v Ljubljani neizpremenjen 238, v Zagrebu ni notiral, v Belgradu je pa notiral 237,20—238,80.

Avstrijski šiling je na ljubljanski borzi notiral 8,47—8,57, na zagrebški 8,435—8,535 (8,485), na belgrajski pa 8,43—8,53.

Nemška marka se je dvignila, v Ljubljani je notirala 12,73—12,93, v Zagrebu 12,725—12,925, za 15. avgust 12,525—12,725, za 15. september 12,55—12,75, za 15. oktober 12,485—12,685, za ultimo oktober 12,49—12,69 in za ultimo november in december pa 12,45—12,65. V Belgradu so marke notirale 12,70—12,90.

Grški boni so notirali v Zagrebu 29,05—30,35 (30) in v Belgradu 29,75 bl.

Španske pesete so nručili v Zagrebu po 300. Lire so nudili v Belgradu po 218.

Ljubljana — Tečaj s primom.

Amsterdam 100 hol. gld.	2399,15—2413,75
Berlin 100 mark	1748,03—1761,91
Bruselj 100 belg.	731,44—736,51
Curih 100 frankov	996,45—1003,52
London 1 funt	216,18—218,24
New York 100 dolarjev	4313,51—4349,82

Valvazorjevo življenje in delo. Knjiga je v tem obsegu in izdaji vredna, da se čim širši krogi zanjo zanimajo in jo uvrstijo v svojo knjižnico.

Proteus

Dragocena slovenska revija, ki je posvečena poljudnemu prirodnoznanstvu, prinaša v sleherni številki zanimive in primerni splošni izobražbo odgovarjajoče pisane članke izpod peresa strokovnjakov, predvsem članov slovenskega vseučiliškega zbora. List urejuje dr. Pavel Grošelj ter ga vzdržuje na lepi višini v znanstvenem pogledu, kolikor sploh še dopušča to poljuden časopis. Stevilni sodelavci pišejo o zanimivostih svoje stroke ter predvsem obračajo pažnjo na pojave, ki jih ugotovijo na področju našega ozemlja. Skozi ta domača okna odkrivajo poglede v splošne zakonitosti ter usmerjajo pozornost k domovinoznanstvu, ki je večini še zmerom zaprti krajina. Svoj odmev najdemo v Proteusu tudi vse značilnejše teorije, kakor giblejo sodobni znanstveni svet, mnoga poročila pa pojasnjujejo prirodne posebnosti in ne navadnosti, da je tako listalec od vsake enoličnosti in enakomernosti. Članki, ki posegajo v lito bio, in stratosfero, so zmerom lepo ilustrirani, obenem pa nas seznajajo z odličnimi domačimi in inozemskimi delavci na posameznih področjih geologije, zoologije, klimatologije itd. Tako more Proteus prav dobro služiti zlasti dijaštva ter pri tem vzgajati bodoče naše prirodoslovce.

Številka 5—6 sedanjega četrtega letnika ima na prvem mestu članek dr. Ivana Rakovca: Geološki izprehod na Smarno goro (z dvema slikama). Avtor na prav zanimiv način opisuje poti, ki vodijo na to goro ter opozarja kot geolog na značilnosti, ki jih lahko opazi sleherni obiskovalec gore, če obrača svojo pozornost na kamene. In kakor mimogrede pojasnjuje posamezne plasti, ki tvorijo Smarno goro. — O pticjih selitvah piše Rafael Bačar. V članku, ki ima štiri slike, po-

jasnjuje metodo, s katero znanstveniki ugotavljajo ptičje polete ter navaja med drugi tudi primere, ki so se izvršili pri nas. Prav tako navaja razloge, v katerih je pogojeno to ptičje kretanje. S področja botanike je prispeval lep članek o narančah in limonah dr. Edvard Pajnič. O umetni klimi pa piše dr. Oskar Reja. V svojem članku govori o vprašanju, ki posega v naše vsakdanje življenje, ko razpravlja o klimi naše oblike, potem o klimi stanovanja ter o klimi našelbine. Ivan Molinaro pa razlaga osnove relativne teorije. Razprava je v nadaljevanju ter v sedanjih številki razlaga principe klasične mehanike. — Obsežne so Drobne vesti, kjer med drugimi dr. Ludovik Kušar opozarja zlasti diake na našo favno in jih vabi kot pomočnike za raziskovanje naših studencev. — Na koncu zastavlja uredništvo razna vprašanja, ob katerih lahko naročniki lista preizkušajo svoje znanje. Vsaka naslednja številka prinaša seveda tudi odgovore.

Revijo izdaja Prirodoslovno društvo v Ljubljani.

Stjepko Trontl: Pet cigareta

(Binoza, Moderni hrvatski pisec, kolo 2., knjiga 4. Cena 40 din. Zagreb.)

Pisatelj nas v svoji novi knjigi vodi v svet po vojni, kjer si ljudje ustvarjajo kariere po prvih bližnjicah, kjer postajajo popularni in slavni z nogometno žogo in se preobražajo v žive reklame in čudeže. Toda sredi hrupa in mestnega sijaja ter ob otipljivem velikem siromaštvu pa se za zidovi skriva poseben svet: bolnišnica. Tako se tudi v tej knjigi Stjepka Trontla prepleta tragika z blagim humorom. Pisatelj je oster opazovalec sodobnega življenja in brez bučnega protesta riše nesrečo in neugnanost ljudi, ki jih spremlja z občutjem prijateljstva in ljubezni. V izrazu je preprost in riše v kratkih slikah.

Letošnji francoski 14. julij

Pri veliki paradi v Parizu na dan francoskega narodnega praznika je bil razen romunskega kralja navzoč tudi sultan iz Maroka. Privredel je s seboj oba svoja sinova in s posebne tribune so vsi trije opazovali parado. Neki fotograf je prošil dovoljenja, ali sme sultana in sinova fotografirati. Ko jih je že fotografiral, je najmlajši sin, Moulay Oldollah, s pretom pokazal na kamero in je hotel na vsak način imeti tako igračko. Fotograf se je priklonil, rekoč: »Oprostite, visokost, a ta aparat je moj.«

Ta izgovor sicer ni bil vljuden, a bil je prvi vzgojenski poskus, da mora tudi princ premagati svoje želje. Vzgojiteljica je morala prav krepko nastopiti, da je potolažila malo visokost.

To je bila ekromna medigra in igra brez politične primesi. Pred 50 leti pa je bilo pri tej paradi bolj nevarno. Pariz je živel tedaj še v senci puštolovščine Boulangerja, ki je bil leto prej na svojem slavnem vrancu junak Tunisa. Malo dni pred 14. julijem je Boulangerja nadomestil general Ferron kot vojni minister in je bil Boulanger imenovan za poveljnika 13. armadnega zbora v Clermontu.

Ferrandu. Ko je Boulanger odhajal iz Pariza, so množice razsajale. Prijatelji Boulangerja so tedaj prodajali množici različne predmete, kjer je bila slika njihovega tako priljubljenega generala, na primer piščalke, kipe, daljnogleda in pipe z njegovo glavo. Boulangerjevi pristaši so razsajali s klici: »Dol s Ferronom! Zivijo Boulanger!« Toda — vse zaman — Boulanger je bil doigral svojo igro in list »Temps« je Parizanom le čestital, da so se večinoma mirno vedli. Zapisal je: »Utrjeni red si ne želi nobenih demonstracij. V dobi 17 let ni bil še nikoli na tako trdnih temeljih in še nikoli niso bili sovražniki reda bolj osamljeni in oslabljeni.«

Tedaj je bila francoska armada tista, ki je bila vzvišena nad ozračjem pustolovca in se je posvetila samo delovanju za okrepitev armade. In danes je prav tako: Armada in njeni poveljniki se znajo izvrstno držati izven mej nemirov, ki se pojavljajo v znamenju ljudske fronte in vojaška uprava si neprestano prizadeva, da živi le svoje vojaško življenje in se ne zmeni za klice pouličnih razgretih glav.

Pariske slavnosti francoskega narodnega praznika, ki je vsako leto 14. julija: Sprevod tankov mimo elavo loka.

Na pariškem Trgu borze plešejo množice v proslavo 14. julija.

Sovjetska pošta

Boljševiška pošta je posebno poglavje zase. Še sovjetsko časopisje objavlja vsak dan pisma sovjetskih državljanov in poročila časnikarjev, ki se pritožujejo o strahotnih razmerah sovjetsko-ruske poštne uprave. Naj navedemo majhno »svetko«: »Z našimi pismi je križ. Če kdo odpošlje kako nujno pismo, tedaj je lahko prepričan, da ga bo čez nekaj dni še zmeraj dobil v poštnem nabiralniku. Upravitelji poštinskih uradov se sploh ne brigajo za svoje delo. Da bi se človek pritoževal, je brez pomena, saj pomečejo vse pritožbe v koš. (Tako piše »Krasnaja Karelja« št. 77.)

»Celjabski Rabočij« št. 128 poroča o primeru, kakršnih je pa vsak dan polno: »Upravitelj IV. poštne urada v Celjabinsku je vsak dan jemal pisma s seboj domov in jih odpiral. Ko so imeli hišno preiskavo pri njem, so našli v njegovi sobi 94 tujih pisem.« Dalje poročajo, kako sovjetski uslužbenci skrivajo zločine: »Ravnateljstvo poštne uprave v Celjabinsku je vse storilo, da zločinci ne bi bili kaznovani. Pritožbe so pometali v koš in se ni nihče več zmenil zanje.«

Najhujše pa ravna sovjetska pošta s časopisi in listi. O tem poročajo številna pisma sovjetskih državljanov, ki jih skoraj vsak dan bereš v listih. Ze omenjeni »Celjabski Rabočij« poroča v števil. 130: »Prejeli smo: V začetku leta sem naročil šest časopisov in listov. Januaria sem prejel pet števil enega lista in eno številko drugega, mimo tega pa še sporočilo, da mi tretjega lista tri mesece ne bodo mogli poslati. Februarja sem še manj dobil, isto se je ponovilo marca in aprila. V maju pa sploh nisem prejel nobenega lista več.«

Madridski rabelj obsojen na smrt

Iz Seville poročajo, da so ondi na smrt obsodili Garcio Staddella, bivšega proslulega predsednika ljudskega tribunala v Madridu. Staddell je bil eden najpogostejših zastopnikov rdeče strahovlade španskega glavnega mesta.

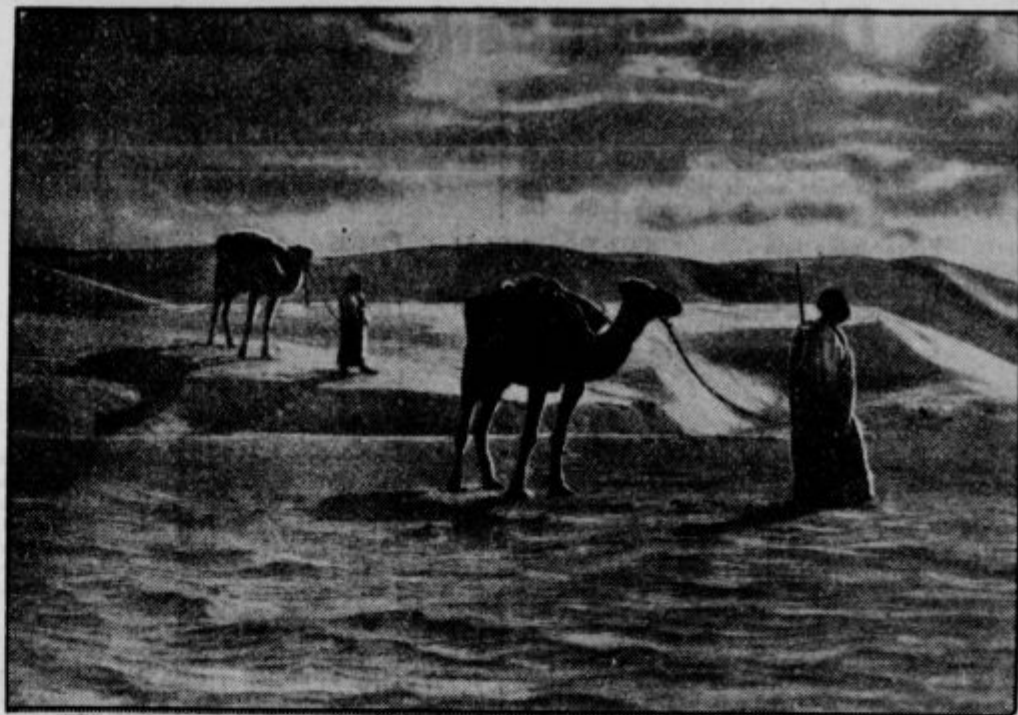
Preden se je začela španska državljanska vojna, je bil Staddell tajnik rdečega delavskega združenja, potem so ga radi njegovih zaslug za boljševizem izbrali za voditelja »Brigate de seguridad« (Varnostne brigade), ki je imela to nalogo, da je mirne meščane ponoči podila iz postelj in jih ega njala na poveljstvo smrtnih obsodb. Tega nočloveškega ravnanja s ljudmi so se navzeli od »znanstve-

nega terorja ruskih boljševikov. Ta način ustrahovanja ljudi je v Sovjetiji že 20 let v navadi in boljševiki so mnenja, da je strah najboljši zaveznik vsakršnega nasilja. Ljudje, ki so jih sredi noči nasilno zbudili iz spanja in vrgli iz postelj, so bili tudi zares brez moči in se aretaciji niso upirali.

Še zdaj ima GPU v svojih službenih predpisih tudi to točko, da naj bodo hišne preiskave in aretacije v jutranjem somraku, preden se začne daniti. Garcia Staddell, »madridski rabelj«, je vršil svojo službo v popolno zadovoljstvo rdečih oblastnikov in nekateri celo pravijo, da je še prekašal svoje moskovske učeničke glede na klanje nedolžnih žrtev. Na tisoče mirujočih Madridčanov je Garcia Staddell brez vsakršne sodne preiskave izročal rdečemu ekekujskemu poveljstvu. Pri nedavnih bojih na madridski fronti se je Francovim četam posrečilo, da so ujeli »rabelja iz Madrida« s tovariši vred. Garcia Staddella so prepeljali v Seviljo, izročili sodišču in ga po kratki obravnavi obsodili na smrt, ker je umoril in dal umoriti toliko nedolžnih ljudi.

Nedavno je bil napaden znani poljski politik polkovnik Koc, ki je eden od vodilnih moč poljskega protiboljševiškega gibanja. Polkovnik Koc ni bil niti ranjen, napadalec je pa bomba na kosee raztrgala.

16 milijonov za drevesa v Sahari! Znano je, da se Sahara pomakne vsako leto za kilometer proti jugu. Da se ne bi še bolj širila, hoče kolonijska uprava v zvezi s francoskimi oblastmi omejiti prodiranje puščave. Zato bodo na prostoru, ki je dolg 2000 km in širok 10 km, zasadili 16 milijonov dreves. Oblasti upajo, da jim bodo drevesa, navzlic velikanskim stroškom, donasale korist, saj bodo branila puščavi, da bi se še dalje širila.

Konzerve iz starega veka

Konzerve, ki so tako važno hranivo armade in civilnega prebivalstva v vojnih časih, so pa tudi jako primerno brašno znanstvenih ekspedicij, turistov, izletnikov, lovcev in ljudi v krajih, kjer ni daleč naokrog nikakih silišč in trgovin. Razen najrazličnejših vrst rib, zelenjave, pastet, divjačine, perutnine in sadija, so zlasti znane še konzerve sardin in mesnih jedi v neprodušnih tudi za prevoz in izvoz pripravnih pločevinastih škatlah. Vsa ta živila v škatlah, ki so važna tudi za prehrano ljudi na oceanskih parnikih, pa imajo zlasti to dobro lastnost, da so tudi čez več let še užitna. Dasi je čudno slišati tole, pa je vendarle res: da znanstvo pozna kosček presnega masla, ki je že 2600 let staro in je še takšno, kot je bilo pred 2600 leti. To je pač mojstrsko konzerviranje, kakršnega je pač večja samo gospodinja priroda. Ta kosček presnega masla so našli v lončeni posodi, ki so jo izkopali v Frigiji. Pravijo, da je še iz časa vladarja Mida, ki je vladal 728 pred Kristusom. A kaj pomeni to presno maslo spricho najstarejšega jajca sveta! To jajce je tako staro, da njegove starosti sploh ni moči več določiti. Okamenine v kraju najdbe jajca povedo, da je bilo jajce zneseno pred dvema, tremi milijoni let! Ne poznamo ptica, čigar je to jajce in tudi ni tako dobro ohranjeno kakor je ono presno maslo. Ni sicer razbita, a od zunaj je že na znotraj segla okamenina, vendar vsebina še ni bila uničena, tako da so jo kemično preiskali. Jajce so našli ob severnoameriški reki Gila v Arizoni.

mično preiskali. Jajce so našli ob severnoameriški reki Gila v Arizoni.

Priroda je za konzerviranje uporabila isti način, kakor se mi storimo zdaj, če shranimo jajca za dalj časa: dala ga je v apno. Uporablja pa tudi ta način, da pusti hranivo zmraziti. Najstarejše, znano zmrazlo meso sveta je po mnenju učenjaka staro nič manj ko 20.000 let! To je meso mamuta, ki se je v Sibiriji prevrnil v neko jamo in si pri tem zlomil hrbtenico. V jami je bil led in je ostal led tudi še pozneje. Na ta način je ostala žival v svoji ledenici in se je toliko tisoč let ohranilo meso sveže. Ta najdba je pač ena izmed najvažnejših na svetu, saj nam kaže vsaj približno podobo, kakšen je mamut prav za prav bil. Vse, karkoli smo prej o njem vedeli, se je večinoma naslanjalo na domišljijo in se opiralo na najdbe kosti in risb jamskih pračlovekov. Po tem mamutu so pa lahko proučevali dolžino in barvo dlake, kakovost kože in sleherni ud trupla. Iz vsebine želodca so mogli celo določiti, da so se ti orjaki pradednine preživljali s travo. Krasno je bil ta mamut konzerviran, prava mojstrina gospe prirode! Meso je bilo popolnoma sveže in lepo. Člani ekspedicije, ki so se leto dni mučili, da so našli mamuta sredi gor in ledu, pa se ga le niso upali jesti. Pač pa so ga dali za poskušnjo psom, ki so ga z največjim tekom pogoltnili in ga izvrstno prebavili.

Maršal Čangkajšek o krščanstvu

Kitajski ministrski predsednik maršal Čangkajšek je nedavno govoril dijakom svojega ljudstva in se je takole izrazil o krščanstvu:

»Življenje brez vere nima nobenega emotra. Kdor nima verskih misli, ne bo nikoli pojmoval pravega smisla življenja in tak človek tava po svetu okoli in ne more nikoli dosti doseči. Le vera je tista, ki človeka usposablja, da se more bojevati, da ima trdno voljo in da vidi svoj končni smoter.

Ali veste, kaj je krščanstvo? Krščanstvo je vera, ki ima svoj končni smoter. Njegov ustanovitelj Kristus je bil revolucionar, kakor je On govoril o življenju in družbi. On sam je s svojim zgledom pokazal, kakšno bode naše življenje. Pripravljen je bil, da se žrtvuje in se je tudi žrtvoval za svoje ljudstvo. Zapomnite si: Le tedaj boste zares kaj velikega dosegli za državo in človeštvo, če boste v duhu služili krščanstvu, če bo boste zmeraj pripravljeni, da se žrtvujete!«

Njegova žena pa je izjavila: »Če rečem kitajskim misijonarjem, da občudujem njih žrtev, da so prišli v tujo deželo in da tu delujejo, mi odgovorijo: 'To je moja dolžnost'. Koliko bolj bi morali tako govoriti kitajski kristjani! Saj vlada ne samo, da misijonarje trpi v državi, ampak jih tudi ljubi in kliče v deželo. In zakaj? Spoznali smo, da nam more samo krščanstvo koristiti! Dandanes se more krščanstvo na Kitajskem bolj širiti, kakor sploh kje drugje na svetu.«

Od povsod

Koliko časa je uporabno prometno letalo?

Tega sicer še ne moremo vedeti, ker ni še nobeno letalo doseglo meje svoje delazmožnosti in so se učitela le radi nesreč. Najstarejše prometno letalo sveta je zdaj Junkerjev »D 1«, zgrajeno l. 1919, pa je še zmeraj uporabno. Drugo najstarejše letalo, ki je še v službi, je neko poljsko letalo, tudi zgrajeno v letu 1919. V Kanadi pa imajo 14 let staro povodno letalo, ki tudi še ne kaže znakov starosti.

Najvišjo gorsko cesto

so vprico francoskega predsednika Lebruna otvorili na prelazu Iseran, blizu italijanske meje. Po tej cesti je moči priti od Sredozemskega morja do Zenevskega jezera. Najvišja točka ceste je v višini 2800 m nadmorske višine. Cesto so delali 9 let. Dela je bilo izredno naporno in nevarno.

Ameriški farmar in pridelki brez zemlje.

Takole, pravi, je treba storiti: Postavi v prazno omaro nekaj preluknjanih košev, ki jih je treba 3 cm na debelo napolniti z najrazličnejšim zrnjem, torej z graham, koruzo, žitom, fižolom in s podobnim. Te koše moraš po dvakrat na dan politi s tankim, vodenim curkom. Čez 8 dni bodo že rastline tu; najmanj 32 cm bodo visoke in to vse brez zemlje, luči ali umetne toplote. Lahko te rastline požanemo in obnovimo igro s semeni. Na vsak način si pridobiš krme za domač hlev. Začni s kozo, da imaš vsaj mleko za zajtrk zastoj! Kdor ima pa dovolj omar in košev, pa more imeti krme še za več živali.

Najbolj gosposko oblečena ženska.

United Press je pariškim krojaškim umetnikom poslala vprašanje, katera je najbolj gosposko oblečena ženska sveta. Zmagala je dosegla gospa

Veliki mufti iz Jeruzalema, je poglavar milijona mohamedancev, o katerem je bilo toliko pisanja o priliki spora za razdelitev Palestine.

Simpsonova, sedanja soproga bivšega angleškega kralja. Potem pa pridejo na vrsto: princesa Karam iz Kapurthala, vojvodinja Marina Kentska, mrs. Harison Williams — in še vrsta drugih, — deset jih je, poslednja je baronica Rothschildova. — Teh deset žensk je lani izdalo pol milijona dolarjev za svoje obleke.

»Moj stric je poznal človeka, za katerega je točno vedel uro, kdaj bo umrl.«

»Tega pa skoraj ne verjamem. Ali mu je sam povedal?«

»Ne, sodnik.«

Konkurencija je zmagala.

